

Profesoriaus Bronislovo Bitino analitinė mintis

Tolygus ir įtemptas pedagogikos mokslo virsmas edukologijos linkui nebuvo jau toks paprastas. Jį lėmė daugelis aplinkybių – socialinių, politinių, kultūrinių, anaipol ne vien tik mokslų integracijos ir tarpusavio ryšių bei sąveikos plėtojimo. XX a. pabai-
gos – XXI a. pradžios laikotarpy sustiprėjo ganėtinai pozityvūs siekiai – demokratinės laisvosios rinkos visuomenės, gerovės visuomenės, užtikrinančios žmogaus lygias sąlygas siekti išsilavinimo ir profesinio brandumo bei gerų kompetencijų, gerbti ir saugoti kiekvieno asmens individualybę ir gebėjimą atsakingai veikti pačiuose įvairiausiuose valstybės, bendruomenės gyvenimo ir privataus sektoriaus segmentuose. Ir dargi neprarandant savasties ir fundamentaliųjų vertybių – teisingumo, gėrio, tiesos,

grožio pagrindų bei jas lydinčių naujų vertybių, atsiradusių su technikos ir technologijų, gamtos mokslų akivaizdžia pažanga.

Šiame pokyčių ir virsmų kontekste dirba ir kuria profesorius B. Bitinas, viena iškiliausių Lietuvos pedagogikos, edukologijos mokslo asmenybių. Jo indėlis tiek į patį pedagogų rengimą (turima omenyje studijos, studijų tripakopės programos), tiek į mokslo sritį yra ne tik iškilus, bet ir ypatingas. Tą lėmė kelios aplinkybės: pirmiausia, stipri kūrybinė valia, be kurios tokie nuveikti darbai būtų tiesiog neįmanomi. Ir dargi tiek studijų, tiek mokslo srityje profesorius B. Bitinas reiškiasi su vienoda aistra, ypatingu pagarbumu joms abiem. Gal dėl to jo mintys apie individo ugdymą, auklėjimą, lavinimą, švietimą yra tokios sutelktos, pamatinės ir su profesoriui B. Bitinui būdinga energetika, „bitinišku“ energetikos užtaisu.

Pamąsčius apie profesoriaus B. Bitino kartos mokslininkus (M. Lukšienę, J. Laužiką, V. Rajecką, H. Vaitkevičių, L. Jovaišą, V. Aramavičiūtę ir kt.) pastebimas Profesoriaus išskirtinumas. Kuo jis pasireiškia? Manychiau, jo interesų daugiatiemiškumu ir nepakarto-

jama gilia analitine ir sistemologine mintimi. Tai ypač liudija išleisti „Rinktiniai raštai“, pasirodę gyvenimo rudens laikotarpiu, kai krinta obuoliai ir maloniai šypsosi kiekviena saulėta diena. Visa tai simboliška. Tuose raštuose sudėti brandžiausi profesoriaus B. Bitino darbai, kurių laukia ilgas gyvenimas. Jie skirti aktualiausioms temoms – ugdymo filosofijai, grindžiamai plačiu filosofijos ir pedagogikos idėjų lauku, edukologinio tyrimo aprėpties ir proceso modernia analitika, taip pat labai svarbiai hodegetikai su fundamentaliųjų vertybių samprata ir technologija. Jas perprasti, analizuoti, nagrinėti įvairiuose sociokultūriniuose kontekstuose, rasti diskusijų įvairovėje savo „matymtaškį“ ir jį pagrįsti tam, kad Lietuvoje mokytojai, pedagogai taptų didesnės erudicijos ir kūrybos alkio vedamais žmonėmis, kurie patys galėtų plačiai paskleisti savo gerą patirtį, nešdami švietimo barus gerą žinią ir būtų tikrieji mūsų vaikų ir anūkų auklėtojai po Lietuvos dangumi.

Ypač regimas profesoriaus B. Bitino nerimastingos minties bruožas – tai polinkis į sistemologiją, visybiškumą, kuris toli gražu ne kiekvienam netgi iškiliam edukologijos žinovui būdingas. Sistemų analitika ir jų kūrimas labiausiai tinka ir įsitvirtinęs gamtos moksluose. Jis labai reikalingas ir rezultatyvus. Tačiau ir edukologijoje su filosofinio neopozityvizmo, struktūralizmo metodologijos iškilimu jis tapo būtinas, nes tik per jį atskleidžiami ir darosi apčiuopiami giluminiai ryšiai, tradiciniai ir netradiciniai, įpras-ti ir inovatyvūs, „apsamanoję“ ir kūrybingi ir daugybė kitų, turint omenyje įvairius švietimo segmentus ir jų visumą. Čia profesorius B. Bitinas jaučiasi kaip savo namuose. To priežastis – profesoriaus proto sąranga, turinti savyje daug matematiko galimybių, panaudotų ir nepanaudotų. O Lietuvos pedagogų bendruomenėje tai tapo geru akstinu rimtai susidomėti daugiareikšme mokslų integracija, matematinės analizės pritaikymu edukologiniuose tyrimuose, kokybinių ir kiekybinių metodų vienvės siekimu, disertacijų autorių pozityvistiniu ir pozityviu sudrausminimu nuo daugiažodiškumo, tradicinio „palaidumo“ ir kt. Visa tai perėmė gausus profesoriaus B. Bitino mokinių ir sekėjų ratas, vadinamoji „Profesoriaus B. Bitino akademija“. Ji gerai žino, kas yra statistinių metodų taikymas, mokslinis faktas, pedagoginis eksperimentas ar kitos svarbiausios pažinimo procedūros.

Šiame „Pedagogikos“ leidinyje ne vienas profesoriaus mokinytis ištars geriausius žodžius savo Mokytojui. Man, kaip Universiteto rektoriui, lieka tik pasidžiaugti profesoriaus B. Bitino nuveiktais iškiliais darbais Universitetui ir mūsų kraštui, Lietuvai. *Fiat lux!*

Algirdas Gaižutis, Lietuvos edukologijos universiteto Rektorius